

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.

Előfizetési díj: Egész évre 2 frt.

Szerkesztő és kiadótulajdonos:

CSOMOR KÁLMÁN.

A törvény szentesítve.

A szőlők felújítására vonatkozó törvény javaslat a király szentesítésével már elláttatott, s így törvényé válván: most vette kezdetét azon munkálat, mely annak végrehajtására vonatkozik.

A miniszteriumban már a kiviteli szabályzattal dolgoznak. S ha felette komolyan gondolkozunk, be kell látnunk, hogy az *utasítás kidolgozása, nagy és felette körültekintő intézkedést kíván.* ;

Sokan sokféleképen gondolkoznak ezen törvény érvényesítése- és végrehajtásáról.

Némelyek azt hiszik, hogy a törvényben előirt kedvezmény csak azoknak adatik meg, *akik szőlőföldjüket kész ojtványokkal fogják beültetni*

Mások azt hiszik, hogy a pénzüintézet csak *kész ojtványokat ad pénzértékben*, és azt kell a telepítő gazdának beültetni.

Mi ezen feltevéseket nem tehetjük magunkévá; nem akarjuk elhinni, hogy az egyéni telepítési szabadságot, az eljárási szabályzat illetén kívánná megszorítani.

Nem hisszük, mert ha a pénzüintézet csak is kész ojtványokat adna pénzértékben, avagy ha az egyén által bevásárolt ojtványok számláját egyenlitené ki, úgy az iparilag és kereskedelmileg berendezett szőlészeteknek jönne első sorban támogatására.

De meg a betelepítésnek több féle módozata van.

Ilyen a helyben eszközlött fás, és ilyen a zöld ojtásokkali telepítés.

Ki meri azt állítani hogy a helyben eszközlött ojtványokkali telepítés nem czélszerű nem alkalmas? . . .

Vannak számosan, akik tapasztalatból meritve azt állítják, hogy a helyben pláne párosítással eszközlött fás ojtvány erősebb tartósabb, mint a kész ojtványokkal kiültetett szőlő.

Ha az állana, hogy a kölcsön csak a kész ojtványokkali telepítést segitené elő: akkor a törvény a betelepítés egyéb módozatait egyenesen elítélné.

De meg ha ez állana, akkor mi értelme volna a törvény azon intézkedésének, hogy a kölcsön a még felujítás alatt álló szőlőkre is kiterjesztetik. Hiszen a kezdetben eszközlött telepítések három negyedrésze nem kész ojtványokkal, de helyben eszközlött ojtásokkal telepítették. S ha a mondott elv foglalna helyet, akkor az, hogy a felujítás alatt álló szőlők is részesülnek segélyben, *illózióriussá válnék.*

Már pedig azokat, akik uttörők voltak s drága kölcsönnel szőlőt telepítettek, azért zárni ki, mivel azok megmutatták a haladás utját: legalább is igaztalanság.

Hogy őszintén szóljunk, első sorban is ezek volnának támogatandók; mert legnagyobb rész egyéb jövedelem hiányában, a legnagyobb önmegtagadás és megfeszítés mellett volt képes éveken át a szőlők felujításával foglalkozni.

Hogy ez másként lesz, biztosítja a törvény azon szakasza, mely azt mondja, hogy a *felujítási módozatok vidékenként fog-
nak megállapittatni.*

Nincs tehát okuk aggódni azoknak, akik szőlőterületüket felujítás alá vették, és eddig részben már helyben eszközlött ojtásokkal betelepíteni megkezdették, hogy a *kölcsön által nyuj-
tandó előnyöktől elesnek*

De nem is volna igazságos már azért sem, mert a kisebb szőlősgazdák, akik maguk foglalkoznak a felujítással és idejüket ekként értékesítik: *sokkal kisebb összeggel képesek szőlőjüket felujítani,* mintha a drága kész ojtványok bevásárlására köteleztetnek.

A telepítési módozatokat mint mondám vidékenként fogják megállapítani és pedig úgy, hogy a módozatok *megállapításánál a vidék értelmesebb szőlészeit is megállgatják.*

Jó lesz tehát a szőlész közönségnek ezen ügyet éber figyelemmel kísérni; s akkor, midőn a vidékre vonatkozó megállapodások történnek, az *ügy iránt érdeklődeni annál is inkább, mivel a helyi viszonyok felette különbözök.*

Ott ahol már az új szőlőkultúra eléggé kifejlődött, ott ahol munkás kézben hiányt nem szenvednek: a módozatok egész mást kívánnak, mint ahol sem kellő szakértelem, sem kellő munkaerő nem létezik.

Felette fontos kérdés ez már azért is, mivel a kölcsönök a módozatok betartása mellett fognak folyóvá tétetni. S ha a módozatok nem helyesen nem a vidék érdekeinek megfelelő módon lesznek megállapítva; *megkötik a gazda kezét, korlátozzák a telepítési szabadságot.* S így ha a módozat nem a vidék viszonyainak megfelelően lesz megállapítva; *akkor ott túl drága telepítés lesz, és nem lesz áldás a kölcsön nyelésében.*

Nagyon üdvös, nagyon kívánatos, hogy ahol kellő szakértelem nincs: ott a körültekintő helyes megállapodás biztosítások. De viszont ahol meg vannak a felújításhoz szükséges szemlémi értékek; *ott a felújítást sablonhoz kötni nem lesz alkalmas.*

Mert lesznek számosan, akik inkább nélkülözik a kölcsön előnyeit, mintsem telepítési szabadságokat, szerintük káros kísérletek közé szorítani engedjék.

Ideje korán újból figyelmeztetjük a szőlészeket, hogy a saját vidékükre vonatkozó *módozatok* megállapításánál, szerzett tapasztalataikkal álljanak támogatására: *a nagy munka végzésére kiküldött bizottságnak.*

A vidékekre vonatkozó módozatok megállapítása mihamarább kezdetét veendi, s az elég sürgősen lesz elkészítve; *különbén a kölcsönök folyóvá tétele az ősszel nem igen következhetnék be.*

Pedig ha valahol, úgy ezen kérdésnél szükséges a sürgős intézkedés; mert a nyár elég hamar elrepül, s beköszönt az ősz, amikor a kölcsön melletti telepítésnek *kezdetét kell vennie.*

Itt az ideje, hogy a nagy munka mielőbb megkezdessék, s az e téren elveszett nemzeti vagyon mielőbb fejlesztessék és biztosítsák.

A dézsmaváltság.

Hasznosabb szolgálatot alig tehetünk, mintha a dézsmaváltságra vonatkozó miniszteri utasítást egész terjedelmében közöljük, hogy abból azok, akik szőlőbirtokaik után érdekelve vannak teljes és hű felvilágosítást szerezzenek.

U t a s í t á s

a szőlődézsmaváltsági tartozások lerovására nézve adandó újabb állami kedvezményekről szóló 1895: XIV. t.-cz. végrehajtása iránt.

1. §. A szőlődézsmaváltsági tartozások esedékessé vált részleteiből az 1894. év végéig felszaporodott hátralék oly esetekben, midőn az elemi csapások, vagy a phylloxera vastatrix rovar pusztítása miatt a szőlő jövedelméből be nem hajtható, s annak behajtása csakis az ingatlanra vezető végrehajtás útján volna lehetséges, — törlendő. — (1895. évi XIV. t.-cz. 1. §-a). A jelen szakaszban biztosított kedvezmény megilleti azokat a váltságköteles szőlőket is, melyek a fent említett okokból elpusztulván, más mívelési ágban használatnak, azonban azok jövedelméből az ingatlan állagának megtámadása nélkül az 1894. év végéig felszaporodott hátralék be nem hajtható.

2. §. Azon volt szőlőterületek után, a melyek más mívelési ágban használatnak és a melyeknek szőlődézsmaváltság-tartozása a katasteri tiszta jövedelem arányában az 1891. évi I. t.-cz. 6. §-ának c) pontja alapján leszállítatik, szőlődézsmaváltság-tartozásra évenként teljsítendő fizetés czimén 1895. évtől kezdve az ingatlanra az új mívelési ágnak megfelelően kivetett földadó kétszeresét meghaladó összeg nem követelhető. Ha ekként az egész fennálló tartozás 25 éven belül nem törleszthető, az akkor még fennálló hátralék leirandó (1895. évi XIV. t.-cz. 2. §-a).

A szőlődézsmaváltság-tartozás évjárulékainak ez alapon való meghatározásánál a földadó tiszta jövedelemnek teljes 25·5 % -val veendő számításba.

3. §. Az 1891. évi I. t.-cz. 6. §-ának d) pontja hatályon kívül helyezettvén, helyette a következők rendeltetnek:

1. Azok után a szőlőterületek után, melyeken a szőlő a phylloxera vastatrix rovar pusztítása, vagy más ellemi csapás következtében elpusztult, ha ezen területek szőlővel az okszerű szőlőültetés követelményeinek megfelelően újra beültettetenk, a még fennálló szőlődézsmaváltsági tartozás egész összege hivatalból leirandó.

Az ezen pontban biztosított kedvezmény megadása tekintetében az okszerű szőlőültetés követelményei:

a) hogy a talaj 50—80 cméter, de legalább 50 cméter mélységgel megforgatassék;

b) hogy a tőkék sor- és tőke-váltsága ne legyen csekélyebb 80 cméternél, s ne nagyobb 2 méternél.

2. Ha valamely szőlőbirtokos az előző pontban említett okok miatt elpusztult szőlőfelújítását fokozatosan szándékozik végrehajtani, s ha ebbeli szándékát azzal igazolja, hogy egész elpusztult szőlőjének legalább egy ötödrészét az okszerű szőlőültetés követelményeinek megfelelően szőlővel

már beültette, abban az esetben az illető egész szőlőt terhelő szőlődézs-maváltsági tartozás behajtása a változást követő évtől kezdve öt évre felfüggesztendő, s az öt év lejártá után, ha az alatt az egész terület a fentemlített követelménynek megfelelően szőlővel beültetett, a fennálló összes dézs-maváltsági tartozás törlendő, ellenkező esetben pedig a tartozásból a tényleg beültetett területnek megfelelő aránylagos rész leirandó.

3. A jelen szakasz 1. és 2. pontjaiban körülírt kedvezmények kiterjednek az ott említett okokból elpusztult mindazon szőlőterületekre, a melyek az 1883. évi január hó 1-től kezdve egészben, vagy részben szőlővel sikert biztosító módon beültettek. (1895. évi XIV. t.-cz. 3. §-a.)

4. §. Ott, ahol az 1894. XII. t.-cz. VIII. fejezete értelmében hegyközségek alakultak, a hegyközségi kötelekbe tartozó s a phylloxera vastatrix rovar vagy más elemi csapás következtében elpusztult összes szőlők után a fennálló dézs-maváltsági tartozás behajtása három évre felfüggesztendő s a három év lejártá után, ha az alatt az egész terület a fentemlített követelménynek megfelelően szőlővel beültetett, a fennálló összes dézs-maváltsági tartozás törlendő, ellenkező esetben pedig a tartozásból a tényleg beültetett területnek megfelelő aránylagos rész leirandó. Ezen három év után, ha az alatt a szőlőbirtokos szőlőterületének legalább felét a 3. §-ban körülírt módon szőlővel beültette, a pénzügyminister felhatalmaztatik, hogy a behajtást további három évre függőben tartsa és az ezen újabb három év alatt beültetett területeknek megfelelő aránylagos váltásösszeget leirassa. (1895. évi XIV. t.-cz. 4. §-a.)

5. §. A 3. §-ban említett kedvezmények oly esetekben is megadandók, mikor az elpusztult szőlőterületeken a birtokosok a szőlőmivelés helyett kizárólag gyümölcstermelésre térnek át. Következésképen, ha az elpusztult területek a 3. §. 1., 2. és 3. pontjai értelmében kizárólag gyümölcsfákkal okszerűen és oly célból ültettetnek be, hogy a beültetett terület kizárólagos jövedelmi forrását a gyümölcs értékesítése képezze, a tulajdonosnak a dézs-maváltsági tartozásra vonatkozó leírásokra nézve ugyanolyan kedvezményre van joga, mintha a heültetés szőlővel történt volna. (1895. évi XIV. t.-cz. 5. §-a.)

Annak megállapítása végett, hogy valamely terület valóban gyümölcsösül használtatik-e, megkivántatik, hogy a fák egymástól legföllebb 12 méter sor- és ugyanannyi fatávolságra ültessenek. A fák közé bogory-gyümölcs (u. m. köszméte, ribiszke, málna) is ültethető.

Az okszerű gyümölcsfaültetés további követelménye az, hogy a gyümölcsfák gödrei legalábe 70 cméter mélyre, és legalább 140 cméter átmérőjü körben felásassanak.

A 3. §-ban említett kedvezmények gyümölcsösök teljesítésénél abban az esetben is megadandók, ha a gyümölcsfák 12 méternél távolabb álló sorokban ültettetnek is de a fasorok közé szőlő ültetetik (vegyes mivelés).

Ily esetekben is megkivántatik azonban, hogy a szőlő, illetőleg gyümölcsfa a 3. §. 1. a) és b) pontjaiban, illetőleg az 5. §. harmadik bekezdésében megállapított feltételek szerint ültetessék.

6. §. Az előző szakaszokban említett kedvezmények mindenkor a tényleg fennálló szőlődézs-maváltsági-tartozásokra vonatkozván, a leírás is

csak a fennálló tartozást apaszthatja, de nem ad jogcímet arra, hogy a tényleg már befizetett váltságösszeg az illető váltsághkötelezettnek egészben vagy részben visszatérítessék.

7. §. Mindama változások, melyek beálltával a jelen utasítás 1—5. §-aiban említett kedvezmények igényelhetők, az illetékes községi előjáróság által a kir. pénzügyigazgatóságnál hivatalból jelentendők be, a pénzügyigazgatóság pedig ugy ezen bejelentés, valamint a pénzügyi közegek által hivatalos eljárásuk során teendő jelentések alapján, a kedvezmény megadása iránt az alábbi szakaszok értelmében tartozik intézkedni.

8. §. A jelen utasítás 1. §-ában tárgyalt esetekre vonatkozó bejelentéseket a pénzügyigazgatóság a helyszíni vizsgálat megtartása végett a földadó-nyilvántartási biztosnak adja ki.

A földadónyilvántartási biztos a kiadott jelentés alapján, illetőleg a mennyiben a most hivatkozott §-ban tárgyalt valamely változásról a községben való működése alkalmával értesülne, — hivatalból — a változás tárgyát képező birtokrészletek kataszteri helyrajzi számát a hitellekkönyv jegyzőkönyvi és helyrajzi számával azonosítja, a változás tárgyát képező földrészletet az előjáróság legalább egy tagjának és az illető birtokosok, vagy igazolt képviselőiknek közbenjöttével megvizsgálja, s a vizsgálat eredményét a szőlődézsmaváltság leirási D. mintájú jegyzéken kitünteti akként, hogy ezen jegyzék 1., 4., 5. és 11. rovataiba a fejfelírásnak megfelelő adatokat bejegyzi.

Ha a bejelentett változás alapján a leírás megadására a törvényes kellékek fenn nem forognak, az esetben a nyilvántartási biztos a jegyzéknek fentemlített rovatait kitölti ugyan, azonban a jegyzet rovatba az ok rövid megjelölése mellett a leírás mellőzését hozza javaslatba.

A jegyzék a jelenvoltak által aláíratván, az a vonatkozó jelentéssel együtt a kir. pénzügyigazgatósághoz terjesztendő be.

A betérjesztett jegyzéket a pénzügyigazgatóság az illetékes kir. adóhivatalnak adja ki a végből, hogy a IV. sorozatu főkönyv alapján a jegyzék 6. és 7. rovatait töltsse ki, annak 8. rovatába az 1883—1890. években, — a 9. rovatba pedig az 1891—1894. években érdekessé vált évjárulékokból még tényleg fennálló hátrálék összegét jegyezze be akként, hogy a 8. és 9. rovatba jegyzett számtételek összege az 1894. év végével tényleg fennálló hátrálékot eredményezze. Az ekként nyert összeg az adóhivatal által a 12. rovatba vezetendő be; a jegyzék a bejegyzet tételek helyességének igazolásául az adóhivatal főtisztjei által aláírandó, s a pénzügyigazgatóság vezetője által láttamozva, községenként külön-külön, rövid jelentés kíséretében a pénzügyministeriumhoz terjesztendő fel.

A pénzügyministerium rendeletének vétele után a pénzügyigazgatóság a rendelet számát a jegyzék jegyzet rovatába följegyezni, s azt a kir. adóhivatalnak adja ki a végből, hogy a 12. rovatba jegyzett törlés összegét a IV. sorozatu főkönyv 12. rovatába szabályszerűen jegyezze be.

9. §. A jelen utasítás 2. §-a eseteiben, a mikor a művelési ágba átment területeket terhelő váltságösszeg aránylagos leszállítása az 1891. évi 1533./P. M. szám alatt kiadott utasítás 30-§ értelmében már meg-

történt. a pénzügyigazgatóság a vonatkozó C. jegyzékben az új művelési ág tiszta jövedelmének (C. jegyzék 11. rovat) megfelelő földadót kiszámíttatja s annak kétszeres összegét a C. jegyzék jegyzet rovatába bevezeti: ennek megtörténte után pedig a jegyzéket a kir. adóhivatalnak oly utasítással adja ki, hogy a IV. sorozatu főkönyv jegyzet rovatában a földadónak a fentiek szerint kimutatott kétszeres összegét, mint a szőlődézsma váltság-tartozás évjáruléka fejében évenként követelhető összeget jegyezze be.

Az ekként megállapított és időközönként esedékessé váló dézsma váltság-tartozásokat a kir. adóhivatal az 1891. évi márczius 17-én 3636. sz. alatt kiadott körrendelet utasítása szerint nyilvántartani, és az évenként kiadandó B. kimutatásban behajtás végett az illetékes községi előljárásnak kimutatni tartozik.

Abban az esetben, ha ezen évjárulékok fizetése mellett az aránylagosan leszállított tartozás 25 év alatt sem törlesztett, az akkor még fennálló hátralék törlés végett kimutatandó.

10. §. Az utasítás 3. §-ának 1. és 3. pontja, ugyszintén annak 5. §-ában tárgyalt esetekben az 1891. évi I. t.-cz. végrehajtása iránt 1891. évi június hó 14-én 1533/P. M. szám alatt kiadott utasítás 31. §-ában körülírt eljárás követendő, akként mégis, hogy a phylloxera vastatrix rovar pusztítása, vagy más elemi csapás következtében elpusztult, és szőlővesszővel újból beültetett, illetőleg gyümölcsössé átalakított ingatlant terhelő szőlődézsma váltság-tartozásból még fennálló tartozás egész összege a felveendő D. jegyzék 13. rovatának utolsó oszlopába jegyeztessék be.

11. §. A jelen utasítás 3. §-ának 2. pontja esetének ugyancsak fentebbi §-ban idézett utasítás 31. §-ában körülírt eljárás követendő, oly nozzáadással, hogy az esetre, ha a nyilvántartási biztos a helyszini vizsgálat során meggyőződött arról, hogy a phylloxera vastatrix rovar pusztítása, vagy más elemi csapás következtében elpusztult szőlő fokozatos felújítása céljából a szőlőbirtokos egész elpusztult szőlőjének legalább egyötöd részét az okszerű szőlőültetés követelményeinek megfelelően szőlővel tényleg már beültette, vagy a most meghatározott részben azt gyümölcsössé alakította, ezen körülményt a D. jegyzék 11. rovatába bejegyzzi, s a p.-ügyigazgatósághoz beterjesztvén, kíséző jelentésében a kérdés ingatlant terhelő váltágtartozás behajtásának 5 évre leendő függőbentartását hozza javaslatba.

A kir. pénzügyigazgatóság a jegyzéket az illetékes kir. adóhivatalnak kiadja a végből, hogy a IV. sorozatu főkönyv alapján annak 2., 6., 7., 8., 9. és 10. rovatait a fejfelírásnak megfelelően töltsse ki, a 13. rovat utolsó oszlopába pedig a még fennálló szőlődézsma váltság-tartozás teljes összegét jegyezze be.

A kir. adóhivatal által visszaterjesztett jegyzéket a kir. pénzügyigazgatóság rövid jelentés kíséretében elhatározás végett a pénzügyministeriumhoz terjeszti fel, a pénzügyministerium rendeletének vétele után pedig a jegyzék megküldésével utasítja a kir. adóhivatalt, hogy a szőlődézsma váltság-tartozás behajtásának 5 évre történt felfüggesztését a IV. sorozatu főkönyv 12. rovatába jegyezze fel, s megfelelően tartsa nyilván.

A kir. adóhivatal az 5 év leteltét követő február hó végeig a vonatkozó D. jegyzéket a kir. pénzügyigazgatósághoz beterjeszteni tartozik, a pénzügyigazgatóság pedig a még fennálló szőlődézsma-váltságtartozásnak a beültetés mérvéhez képest részben vagy egészben leendő leírása iránt az előző szakasz értelmében intézkedik, akként, hogy az esetben, ha csak részleges elengedésnek van helye, az e célra újból nyitandó D. jegyzék 13. rovatának utolsó oszlopába a váltságtartozásból a tényleg beültetett területnek megfelelő aránylagos részét jegyezteti be.

12. §. Abban az esetben, ha az 1894. évi XII. t.-cz. VIII. fejezete értelmében alakult hegyközségek részére állapítandó meg az utasítás 4. §-ában biztosított kedvezmény, a pénzügyigazgatóság mindenek előtt arról szerez meggyőződést, hogy a hegyközségek a hivatkozott törvény értelmében tényleg megalakult-e. Az ekként megalakult hegyközség kötelekébe tartozó s a phylloxera vastatrix rovar vagy egyéb elemi csapás következtében elpusztult szőlőterületeket a nyilvántartási biztos által az utasítás 8. §-ában előirt módon megvizsgáltatja, és D. mintájú jegyzékbe felvéteti.

A nyilvántartási biztos által beterjesztendő jegyzéket a kir. pénzügyigazgatóság, amennyiben a szőlődézsma-váltságtartozás behajtásának felfüggesztésére nézve a törvényes kellékek fennforognak, az illetékes kir. adóhivatalnak adja ki a 11. §-ban említett adatok feljegyzése végett.

A kir. adóhivatal által visszaterjesztett jegyzéket a kir. pénzügyigazgatóság az ingatlan terhelő összes váltságtartozás behajtásának 3 évre leendő függőben tartására vonatkozó javaslata kíséretében a pénzügyministeriumhoz terjeszti fel; a pénzügyministerium rendeletének vétele után pedig a jegyzéket az adóhivatalnak adja ki a végből, hogy a szőlődézsma-váltságtartozás behajtásának 3 évre történt felfüggesztését a IV. sorozatú főkönyv 12. rovatába jegyezze fel, s megfelelően tartsa nyilván.

A kir. adóhivatal a három év elteltét követő február hó végeig a vonatkozó D. jegyzéket a pénzügyigazgatósághoz tartozik beterjeszteni, mely is a még fennálló váltságtartozásnak a szőlővel történt beültetés, vagy gyümölcsössé lett átalakítás mérvéhez képest részben vagy egészben leendő leírása iránt az előző szakaszok értelmében intézkedik.

Ha a helyszíni vizsgálat során a nyilvántartási biztos azt állapítja meg, hogy a szőlőbirtokos szőlőterületének legalább felét az okszerű szőlőültetés, illetve gyümölcsstermelés követelményeinek megfelelő módon beültette, ezt a körülményt a D. jegyzék 11. rovatába feljegyzi, s a jegyzéket további intézkedés végett a kir. pénzügyigazgatóságuk mutatja be, mely a szőlődézsma-váltságtartozás behajtásának további három évre leendő felfüggesztése és nyilvántartása iránt ezen szakasz 3-ik bekezdésében ismertetett módon intézkedik, a három év lejártával pedig a szőlődézsma-váltságtartozás részben vagy egészben való leírásánál az előző pontban meghatározott mód szerint jár el.

13. §. Az 1891. évi I. t.-cz. végrehajtása iránt ugyanazon év 1.533/P. M. sz. a. kiadott utasítás 21. §-ának e) pontjában foglalt rendelkezés hatályon kívül helyeztetik.

Budapest, 1896. márczius 11.

Lukács László s. k.,
m. kir. pénzügyminister.

A zöldojtásról.

Mire a sorok világot látnak: a zöldojtás készítése nemcsak megkezdett, sőt mondhatni, egész erejében folytattatik.

A zöldojtás annál több sikert ígér, minél előbb kezdetik meg. Minél előbb kezdődik, annál több ideje van arra, hogy teljesen beérjék. Azért tehát a zöldojtással nygancsak iparkodni kell.

Hogy a zöldojtás mily magasan eszközöltessék, az attól függ: *miképen kívánják azt elhasználni.*

Ha az helyben döntésre készül, nem kell 60—70 czm-nél magasabbnak lenni. Ha a szomszéd tőkék pótlására: akkor meg kell hagyni oly magasra nőlni a hajtást, hogy egész bátran oda elérjen. Ha azonban az a czél, hogy az levágatják, és vele más tábla ültetetik be; *ugy 50 czm. teljesen elég-éges.*

Nagyon rosszul jár el az tehát, aki tekintet nélkül magasan ojt, mert tudni kell azt, hogy minél alacsonyabban eszközöltetik a zöldojtás: *annál erősebben fejlődik az aluny s vele a forradás és a nemes rész.* Mig ellenben minél magasabban: *annál gyengébben.*

De meg nincs is értelme az oknélküli magas zöldojtásnak!

A zöldojtás keresztül vitelére vonatkozólag, ugy a mult, mint a megelőző évben részletes leirást adtunk; s a hosszura nyult leirást nem akarjuk itt ismételni. Uj előfizetőinknek, a mult évben megjelent példányokból azok elfogytaig készséggel szolgálunk, ha eziránt hozzánk fordulnak.

Itt csak egyes nevezetesebb dolgokra kívánunk kiterjeszkedni.

Először is ismételjük: *a pamut a legjobb kötő anyag.* Azzal egész bátran lehet kötni. Teljesen jó; mig az ajánlott újabb anyagoknak egyik másik hibája, sok kárt okozhat.

Például a nagyon dicsért gumi szalag egyik hibája, hogy vele lasabb a munka. De az hát még kiegyenlitené magát. A fő hiba az, hogy erős napsütés után lepereg, *az ojtvány idő előtt szabadon áll.*

Különösen ki kell emelnem azt, hogy az ojtáshoz: *fás, sőt még fásodó nemes gallyat sem szabad használni;* mivel mint mondám, abból soha sem lesz állandó tökéletes tőke.

Mert habár össze forrad is, de a betegséget uj palyájára magával viszi; mely előbb-utóbb biztos halálát idézi elő. Legföllebb 2—3 évig él, s ekkor nemcsak az ojtás készítésére elhasznált idő veszett kárba, de az ültetés esetleg beojtás vagy döntés költsége is kidobott, sőt mi több: 2—3 év is elveszett.

Még egyszer elmondom, hogy miért nem alkalmas. Azért, mivel a fás vagy fásodó gallyacska természeti tulajdonságánál fogva veszít a térfogatából. Összehuzodik benne a fás rész, s a vessző ezzel vékonyabb lesz. A vessző héja, az összehuzódott vesszőhöz alkalmazkodva szintén összehúzódik, s így rajta *végig egy ráncz képződik*, mely a többi résztől eltérő lévén: ott a nedv keringés megszűnik. Ahol a nedv keringés megszűnik: ott nincs élet, ott a halál áll be. Tehát az ojtványon már fiatal korában a halál egyvonallal helyet foglal.

Aki erről meg akar győződni, vegye vizsgálat tárgyává a kész egybeforrott zöldojtványt úgy augusztus havában, avagy ezen időtői kezdve bár mikor. A következőképen fogja felösmerni azt, melyik nemesítésnél használtatott fás vessző.

A hol ruganyos, és nem fás nemes gally használtatott a nemesítéshez, ott az ojtás helye, és az első rügyközötti szóval a benemesített rész: *egészen sima gömbölyű*. Ott ahol fás nemes gallyacska használtatott, ott a nevezett részen: egy csatornácska van. Ezen kis csatornácska mindig és rendszeren a rügy ellenkező oldalán van, s azzal fut egész hosszában az ojtás helytől a felső rügyig.

Ha most egy késsel ezen csatornát vigyázva végig bevágjuk, látni fogjuk, hogy amily széles és amily hosszú a csatornácska, oly hosszú vonal alaku száraz rész van a fiatal ojtványon. Tehát mint mondám: *a halál csiráját magában rejti*.

A zöldojtás sikerének nagy hátrányára van az, hogy ezen körülményt kevesen figyelik meg.

Ezen körülményt ismételten és újból becses figyelmébe ajánljuk olvasóinknak, hogy a folyamatban levő zöldojtás idején erre figyelmet fordítsanak.

Mese beszéd az, hogyha a nemes gally egy kissé fás: *nagyobb sikert ad*. Ez csak a tudatlan ember érvelése.

Én soha sem ojtok fás vagy hasonló gallyal, sem az én tanítványaim és embereim; s még is mind rendkívüli eredményeket értek és érnek el.

Csak a nyilvánosságra hozott zöldojtási versenyekre hivatkozom, ahol az én embereim nyerték legtöbbször a legnagyobb díjakat. Ojtának 85—90 perczentre, sőt már 93—95%-töli eredményt is tüntettek fel.

De van olyan tanítványom is, aki biztosra ojt, csak a véletlen vagy oly esetben nincs sikere, ha az külérőszak által akadályoztatik meg.

Zölden ojtani, a *hűs szeles* időt kivéve minden időben lehet.

Legalkalmasabb a felhős időjárás. Ekkor a nap nem süt túl erősen: *jó keresztülvite! mellett mi sem marad el*.

Tény az, hogy a csemegefajok, különösen a chasellesek, de általában a fehér fajok a legnagyobb sikerrel nemesíthetők. Tény, hogy a kadarka nehezebben meg: de ügyességgel azzal is egész pompásan lehet boldogulni.

Nagy hiba az is, hogy némelyek az ojtás helyét oly erősen kötik meg, mintha az valami szökevény rab volna, s ezzel sokszor a nedv-keringést akadályozzák.

A kötés csak arra való, hogy a két összetett gallyacskát együtt tartsa. Nevetséges gondolat az, hogy oda kell kötni jó erősen egymáshoz, hogy össze forrjon. . . . Hiszen a forradás nem a szoros összekötés következménye, hanem azon természetes működése, melyet az alany és a nemes rész kifejt.

Az alany az elvágás és hasítás után nedvet bocsájt ki; ezen nedv megsűrűsödve forranynya lesz; és ezzel a nemes részt magához ragasztja. Az így magához ragasztott nemes gyallyacska, szervei útján tápnedvet vesz fel, előbb az alany nedvéből, később a forranyon át *s kész a forradás.*

Kérdem: minek tehát itt az a borzasztó erős kötés? Kérdem: mit ér el vele? Semminek, s azt éri el vele, hogy a gyenge hajtást összeszorítja, annak nedvvezető csatornáinál a működést akadályozza.

Könnyen, de elég biztosan úgy kell tehát kötni, hogy bár együtt tartsa a két idegen részt, de a nedvkeringést ne akadályozza.

Általában panaszkodnak, hogy a zölden ojtott tőkék közül aránylag több vesz el, mint a fásojtások közül.

Én ezt nem csak elhiszem, de igazolom is; és ebben nincs semmi csodálkozni való.

A fásojtáshoz használt alany és ojtó gallyak az életfeltételhez szükséges szervezettel birnak; — a zöldojtásnál pedig ezek csak az év folyamán állanak be. Kérdés tehát, hogy ezek miként érnek be. Ha jól sikerült: *akkor se baj*; ha nem jól: *akkor van ugyan ojtvány, de nincs köszönet benne.*

Némelyek a kiültetéskor ezt nem vizsgálják meg jól, megelégszenek azzal, hogy megeredt és kihajtott. Innét van azután, hogy a zöldojtásból legtöbb elvész.

De van még egy másik oka is annak, hogy a zöldojtásokból nagyobb százalék vesz ki, mint a fásojtásból.

A másik ok az, hogy különösen a Baranyai-zöldojtásnál sok esetben igen magasak a fejezetek.

Tény az, be van bizonyítva, hogy a magas fejezetű s így hosszú nyaku ojtvány sohasem ad olyan erős tőkét, mint a rövid nyaku

A Baranyai zöldojtásnál az ék a bütykön eszközöltetik, s ha a nemes gally hosszú izületű, ugyancsak magas fejezetű tőke lesz belőle.

Figyelemmel kell lenni tehát ezen körülményre, s ha az ojtás alá készült nemes gally rövid izületű, akkor alkalmazzuk a Baranyai-zöldojtást, mert hát ez a legjobb és legbiztosabb, a legnagyobb százalékot adó eljárás. De ha az izület hosszú, akkor ne a bütykön, de az izületen vágjunk éket, hogy vele a tőke nyakát rövidítsük.

Igaz, hogy kevesebb az ojtási százalék sikerben, de inkább itt legyen kevesebb, mint hosszú tőkenyakat kapjunk.

Még egy körülményt akarunk olvasóink becses figyelmébe ajánlani, azt, hogy amint nem lehet egy rókáról két bőrt lehuzni, úgy nem lehet elérni azt, hogy egy tőn zöldojtványt is készítsünk és vesszőt is neveljünk; mert a vessző nevelés az ojtvány hátrányára történik.

A peronoszpóra elleni védekezés.

Az új szőlőkultúrával az új pénzszerzésnek külön féle módozatait iparkodnak egyes emberek megállapítani.

Az első módszert a százféle és százalaku de végkimenetelében egy egyértelmű ojtógépek voltak, melyek abban találtak, hogy egyik sem felelt meg céljának.

Azután következett a talmi-portális értékesítése. Egyik becsapatott; a becsapatott csapta be a többit, s ez így ment és megy még manapság is tovább; mert alig olvasunk a hirdetési rovatokban más nemű ripáriát, mint a portálist, holott azoknak alig egy csekély része portális, vagy az sem az.

A múlt ősszel a véletlen egy oly egyénnel hozott össze, aki elég tanácsot osztogatott már a lapok terén; aki vindikál magának szakértelmet és tart is magára valamit.

Társalgásunk közben fölvetette, hogy ő százezer drb ojtványt készített mint ripári portálisba. Azon kérdésemre, hogy hát van már olyan nagy tiszta faj ripária portális telepe, amely annyi ojtásra alkalmas alanyt ad? azt adta válaszul; oh nem! hanem azokat oly néven szereztem be.

»Bizik ön abban, hogy az így elárusított ripária portálisok valóban fajtiszták, s hogy miként fogja azokat majdan értékesíteni?« kérdem tovább.

»Én ripária portális név alatt vettem, én ripária portális név alatt fogom értékesíteni; feleljen érte aki nekem eladta« -volt a válasz

Elhalgattam, s azt gondoltam, *ez azután megbízhatóság!*

Sok hasonló dolgot lehetne az új szőlőkultúra terén felsorolni, de ne időzzünk vele, térjünk tulajdonképen célunkhoz a peronoszpóra elleni védekezéshez.

Az általánosan elösmert dolog, hogy a peronoszpóra a szőlőtermését tönkre teszi. Alig van szőlész, aki ezt nem tudja s így alig van szőlész, aki ha eddig nem is védekezett ellene, hogy azután ne védekezzék.

Ezen körülményből folyólag a védekezés nagy téren nagy mennyiségű védanyagot fogyasztván el: az élelmes had akinek nem jut alkalom és mód a bor manipulációt folytatni, ezen a téren csinál üzletet.

Ilyen védanyagoknak hirdetik az azurint, a szegedi port. a foszfitot és még-még tudja az ég hányféle boldogító szert, holott az egyik sem az amit tőle a gazda vár.

A peronoszpóra gombait a rézgálicz oldat öli ki. Ezen szereknek mind-egyikének alapja a rézgálicz, csak hogy azután többet nyerhessenek rajta: a rézgáliczot más olcsóbb hatékalan szerrel pótolják. S a vevő a ki használja, nem ér el többet vele mint: *drága pénzért vesz kevés rézgáliczot.*

Azért tehát a permetezés elérkezte idején azt ajánljuk tisztelt olvasóinknak, semmiféle néven nevezett hirdetésekben agyon dicsért peronoszpóra szerekhez ne forduljanak, hanem a permetezés alkalmával egyedül és kizárólag rézgáliczot használjanak.

Legegyszerűbb legolcsóbb és legbiztosabb a rézgálicz. Vegyenek 2—3 kilo rézgáliczot azaz valódi tiszta kékkövet száz liter vízhez. Azért mondom valódit, mert már ezzel is manipulálnak, ezt kevésbé törjék össze, oldjuk fel vízben. Azután vegyenek hozzá jó, lehetőleg frissen ojtott meszet ugyanannyit, azt higítsák fel vízzel; szűrjék át elég sűrű szitán azért, hogy a permetező gépben a mész homokjai akadályt ne képezzenek, azután azzal eszközölgék a permetezést.

A permetezésnél ismétlen a zöldgálicz vagy is a kékkő a hatásos, a mész csak arra való, hogy a rézgálicz oldatot a levélre mintegy reá ragaszsa, hogy az eső le ne mossa, s állandón rajta maradjon.

Ez értelemben kelt a földmívelési miniszter urnak egy rendelete; melyet a következőkben ösmertetünk meg.

»Földmívelésügyi magy. kir. minister.

16.112/VI. 1. 96.

Valamennyi gazdasági, szőlőszeti és borászati egyesületnek.

A mult év folyamán a hazai szőlőbirtokosok közül tübben azt a tapasztalatot szereztek, hogy a peronospora viticola ellen azurinnal végrehajtott permetezésnek sok esetben nem volt kellő sikere, sőt több helyen teljesen sikertelen maradt.

Ez a körülmény a permetezéshez használt azurin jó minősége ellen gyanut keltvén, szakközvegeim útján a forgalomban levő azurinból, az ország minden részéből mintákat szereztem be s azokat az országos chemiai intézet által megvizsgáltattam.

A megejtett vizsgálat azt derítette ki, hogy a megvizsgált azurin mintáknak csak egy része volt kifogástalan, ellenben sok azurin minta (s többek közt néhány jegeczes azurin minta is) — helytelen összetétele, tudniillik a rézvegyületek mennyiségének csekélysége — s következésképen a szer hatástalansága miatt — a peronospora-viticola ellen való védekezésre nem találtatott alkalmasnak.

Az azurion kívül az újabb időben »peronosporin« elnevezés alatt forgalomba hozott anyagból szintén több minta szereztetett be, s ezek, a megejtett vizsgálat alapján a peronospora viticola ellen való védekezésre valamennyien teljesen haszonvehetetlennek bizonyultak.

Ennek folytán utasítottam a vinczellériskolák igazgatóságait, továbbá a szőlészeti és borászati felügyelőket, hogy a szőlőbirtokos közönséget az előadottak értelmében az »azurin« és »peronosporin« elnevezés alatt forgalomban levő anyagok megbizhatatlanságáról s különösen az utóbbinak teljesen haszonvehetetlenségéről még a permetezési időszak beállta előtt világosítsák fel, s iparkodjanak oda hatni, hogy a szőlőbirtokosok — saját érdekükben — a peronospora ellen való védekezésre az eddig legjobbnak bizonyult oldatokat, nevezetesen a rézgálicz és mész oldatot (bordeanxi keverék), vagy a rézgálicz és szóda oldatot (burgundi keverék) használják, annál is inkább, mert a tapasztalat beigazolta, hogy még a hamisítatlan tiszta jegeczes azurin is kevésbé alkalmas a peronospora ellen való védekezésre, mint az előbb említett

rézgáliczos keverékek (mésszel vagy szódával), mert az azurinna! való permetezés sikere több feltételtől s különösen az időjárástól is nagymértékben függ, míg ellenben a bordeauxi és burgundi keverék ideje korán és okszerűen alkalmazva, a peronospora ellen biztos sikerrel használhatók

Végül, minthogy értesülésem szerint megtörtént az is, hogy a rézgáliczot vasgáliczczal keverve hozták forgalomba, szakközegeim utján figyelmeztettem a szőlőbirtokosokat, hogy arra is ügyeljenek, hogy a permetezés céljaira csak is tiszta rézgáliczot szerezzenek be.

Erről az egyesületet tudomásvétel végett oly felkéréssel értesitem, hogy a szőlőbirtokosoknak az előadottak értelmében minél szélesebb körben leendő tájékoztatása végett saját részéről is közreműködni sziveskedjék.

Kelt Budapesten, 1896. évi május hó 13-án.

Darányi.

Az egy és a kétszemes ojtványról.

Ami vidékünkön hetek óta nincsen eső, eme állandó szárazság s közbejövő szeles időjárás felette károsan hat ugy a helyben, min a kézben eszközölt ojtásokra.

Különösen azokra, melyek egy szemes nemes gallyra lettek nemesítve.

Az egy szemes nemes gally kisebb takarást kíván, a kisebb takarás alatt sokkal előbb kiszárad az a rövid kis csapocska, mint a két szemes hosszabb vagy nagyobb takarás alatt levő nemes gally.

A helyben eszközölt ojtásnál mégcsak elél valahogy, mivel ott az alany nedve ahogy-ugy táplálja. De a párosításnál, ahol mind a két tényezőnek, az alanynak és nemes gallynak is közre kell működni a forradás előállítására, ott nagyobb a baj. A szikkadó gallyacska nem működik, azt pedig bevárni nem képes, míg az alany gyökeret hajtva, a talajból nedvet annyit képes felvenni, hogy abból a nemes gally is nyerjen táplálékot.

A kézben eszközölt különösen sima alanyokra eszközölt nemesítésnél a nemes gally egészen magára van utalva legalább egyenlőre. És ezen reá utalást sokkal jobban elbirja ha a gally az élet minden feltételeivel rendelkezik. Rendelkezik pedig akkor, ha két szemes, mivel az egyik az alsó szem részben a rügyből, részben a rügy házaiból gyökérképzésfelé indul, a felső rész pedig fejlődést segíti elő.

De ilyen tartós tavaszi szárazságot jobban is elbirja a kétszemes ojtvány már azon körülménynél fogva, mivel mélyebben van van a földben; kevésbé szikkad ki.

Mivel pedig a kétszemes nemes gally alsószeme a második harmadik, sőt még a negyedik évben is ha előbb nem rendesen kihajt: egytel több ok, hogy az ojtványokat két szemre készítsük.

A két szemes nemesítésnek még a következő okokból is előnyt látok biztosítva.

Még a régi időből is tudjuk, hogy az ültetések fejezetei sok

nagy percbentben elvesztek. Így azután a nyakvesszőből képeztünk fejezetet.

Ezen tulajdonsága a szőlőnek maig is meg van. Ezt tapasztaljuk a kész ojtványok kiültetésénél.

Nálam a múlt évben egy tábla, sima zöldojtványnyal ültetett szőlő mint már le is irtam, rendkívüli fényesen sikekerült, kihajtott, alig maradt el valami belőle.

Ez év tavaszán azonban daczára annak, hogy a múlt évben kivolt hajtvá, legalább 5%-toli visszamaradt. Ezzel is igazolva van az, hogy az ültetés rendesen egy bizonyos percbentben elveti a fejezetét s alulról hajt ki.

Ha az ojtványon két szemre lett volna nemesítve kihajtott volna az alsó a második szem, de így csakis a ripária hajt ki.

Itt alkalmilag éppen helyén látom megemlíteni, hogy a zöldojtásnál az is hátrány, hogy ott csak egy szemre szoktak nemesíteni, mert ha a felső szem elromlik, az ojtvány megsemmisül.

Különösen ha meggondoljuk, hogy a kétszemes ojtvány alsó szeme rendesen kihajt — s ha meggondoljuk, hogy a vessző alsó szemére visszametszett tőke feletébb dusabban hajt, s feletébb tartósabb és dusabb fejlődésű tőkét ad: lehetetlen a két szemes ojtványt mellőzni, mint amint én azt nem is mellőzöm de így készíttetem.

A tavaszi szárazság és a nemes ojtvány kiszáradása lévén kiindulási pontom, most már önként következik, hogy a védelmi eszközöket is el kell mondanom.

A nemes csapok kiszáradásának megakadályozására csak egy mentő ut van, az öntözés. Azért tehát ott különösen, ahol az ojtványok egy szemre nemesítettek: ott öntözni kell legalább addig, míg az alany átveheti szerepét, hogy a nemes résznek táplálékot birjon adni. Addig tehát a gazdának kell a nemes részt vízzel táplálni, és az elszáradástól óvni.

Egy kis kísérlet.

Ez év tavaszán különböző sok munkáim közepete, miután csak az arra betanított emberekkel akartam metszteni, azok pedig másokkal voltak elfoglalva: szőlőm metszésének egy részével nagyon elmaradtam úgy, hogy már a rügyek ki is hajtottak, sőt egyesek 2—3 cm. hosszúak is voltak.

Az ojtványokon levő kitűnő kadarka vesszejőimet, valamint a szebbnél-szebb csemege szőlő vesszőimet sajnálván eldobni: a kadarkák beoskolázását a csemegek beojtását elrendeltem.

S ime ma kellemesen látom azt, hogy a kadarka vesszők legnagyobb részben megtartották hajtásaikat s mondhatni felette csekély percbent visszaeséssel élnek. A csemegek, magas fásojtásba lettek alkalmazva és azok is rendkívül fényes eredményt tüntetnek fel.

Ezen siker egyenesen megczáfolja azon rossz feltevést, hogyha a vessző megindult, szóval hajtani kezd, sem ültetni sem ojtani nem alkalmas. Sőt ellenkezőleg azt állapítja meg, hogy az ültetés és az ojtás is sikeresebb ha a vessző már *legalább* életre kelt.

És ennek a magyarázata egészen egyszerű.

Az alvó vesszőnek az ültetés után életre kell kelni. Ez az első vájudás. Sok vessző nem kel életre s így elhal.

Ellenben az életre kelt vessző már táplálékot kér és vesz, és ha van és felbirja venni: *kész a vegetáció.*

Tehát sokkal helyesebb a vesszőt akkor ültetni, midőn életre kelt és ez igazolja azt, miért sikerül jobban a tavaszi, mint az őszi ültetés.

Csakhogy az életrekelés két alapon érhető el. Bekövetkezik az, önmagától vagy mesterségesen,

Az önmagától való bekövetkezés a tőn jó elé, a mesterséges pedig előgyökereztetés vagy vízben tartás által.

Ezek között a különbség felettébb nagy, s így a siker sem lehet egyenlő.

A természetes életrekelés a legbiztosabb. Ez adta nálam is a nem is remélt sikert.

Mesterséges életrehívás szintén többet ér, mintha alvó állapotban ültetetik el a vessző, csakhogy a mesterséges életrehívás között ismét nagy a különbség, amiért is azután a gazdának az ott bekövetkezett hiányt pótolni kell.

Nevezetesen, az előgyökereztetett vessző, legtöbb esetben nedvszegény; azért azt ültetése után azonnal öntözni kell, míg a vízben állott, s így magát vízzel tele szívott vesszőnél az öntözéssel legalább egy időre várni lehet, sőt kell. Külömben szőlész nyelven mondva megzabál. És ez káros a sikerre.

A tőn kihajtott vessző eliskolázásánál azonban nagyon ébernek kell lenni.

Amint a vessző lemetszetik, ovatosan kell a megkivántató hosszúságra vágni, az alsó két izületen a héjat felszaggatni s azonnal elültetni.

Vigyázni kell arra, hogy a kihajtott rügyek le ne törjenek, s hogy az eliskolázás alkalmával a földből kilegyenek.

A még ki nem hajtott vessző betakarandó azért, hogy ki ne szikkadjon; — ellenben az így kihajtott vessző felső hajtása a levegőn hagyandó, hogy levelein át a szükséges léget a vesszőnek megszerezze, és hogy akadálytalanul *fejlődhessen.*

Mindenesetre az ültetés alkalmával meg kell öntözni.

A vessző a felszaggatott héjak helyén és a végén valamint a bélsatornán vesz fel annyi nedvességet, hogy a vesszőt élteni; a rügyecske pedig a nedvet felhasználván a vesszőtől ujat kér, mely azt a felszaggatott helyeken és a bélsatornán a földből kéri. S ime kész a nedvkerítés, mely a gyökérből mihamarább előidézi.

Az ojtásnál szintén úgy kell eljárni, hogy amint a kihajtott vessző levágatik, sürgősen mielőbb a szikkadás beállana nemesítessék.

A magas ojtásnál a ki nem hajtott ojtógally a kiszikkadástól óvandó föld alá takarandó, a kihajtott nemes gally használatánál azonban úgy takarandó, hogy a már előtörött rügy a levegővel érintkezzen, s hogy a föld el ne takarja.

Ez is egy olyan tapasztalat, melyet a gazda hasznosan értékesíthet.